

Βιολογικές καλλιέργειες

(μια από τις πρώτες προσπάθειες στη Κύπρο)

Ο Νικόλας Κανάρης και ο Σοφοκλής Μιχαηλίδης μίλησαν μαζί μας για την βιολογική γεωργία. Είναι και οι δύο τους φοιτητές γεωπόνου στη Γερμανία. Μέσα στα πλαίσια των σπουδών τους επέστρεψαν για ένα χρόνο στη Κύπρο και ασχολήθηκαν με τη βιολογική καλλιέργεια στη Δένεια.

«Εντός»: Ποιος ο σκοπός της εμπειρίας σας στη Δένεια;

Σοφοκλής: Ο βασικός μας σκοπός ήταν να δούμε τι υπάρχει στη χώρα μας προς αυτή την κατεύθυνση και να δούμε τι μπορεί να γίνει για την εφαρμογή της βιολογικής καλλιέργειας. Υπόψη ότι βλέπουμε τη βιολογική καλλιέργεια, όχι μόνο σαν μια δουλειά αλλά και σαν ένα τρόπο ζωής.

«Εντός»: Δηλαδή δεν πρόκειται μόνο για ένα είδος γεωργίας αλλά υπάρχει και ιδεολογική επένδυση στην επιλογή σας. Ποιο από τα δύο είναι το πρωταρχικό στην επιλογή σας.

Νικόλας: Είναι αδύνατη η βιολογική καλλιέργεια αν δεν στηρίζεται πάνω σε μια αντίστοιχη ιδεολογία. Άλλωστε δεν θα μπορούσα να δεχτώ μια δουλειά που να μην με ικανοποιεί ιδεολογικά.

«Εντός»: Για καθαρά πρακτικούς λόγους είσαστε στη Δένεια, πούναι το χωριό του Νικόλα. Και κάθε ξεκίνημα είναι δύσκολο...

Νικόλας: Όπως σου είπαμε σκοπός μας ήταν να δοκιμάσουμε τη βιολογική καλλιέργεια (B.K) κάτω από τις κλιματολογικές και κοινωνικές συνθήκες της Κύπρου.

«Εντός»: Τι σημαίνει «βιολογική καλλιέργεια»;

Σοφοκλής: Είναι οι καλλιέργειες που γίνονται με βάση τη βοήθεια της φύσης, και με φυσικά μέσα. Δεν χρησιμοποιούμε χημικά λιπάσματα αλλά κοπριά. Δεν χρησιμοποιούμε χημικά φυτοφάρμακα αλλά καταπολεμούμε τα βλαβερά έντομα με βιολογικά μέσα.

Η βιολογική καλλιέργεια στηρίζεται δηλαδή στη διατήρηση της ισορροπίας της φύσης. Π.χ. δεν χρησιμοποιεί φυτοφάρμακα διότι αυτά καταστρέφουν και τα βλαβερά και τα ωφέλιμα έντομα.

Και φυσικά η ποσότητα φυτοφαρμάκων γίνεται ολοένα και πιο έντονη διότι πολλά βλαβερά έντομα και μικροοργανισμοί εξοικειώνονται σ' αυτά.

Το βιολογικό σύστημα που προϋποθέτουν οι B.K. δεν υπήρχε. Είχε πλήρως αποσταθεροποιηθεί από τις συμβατικές καλλιέργειες. Για να γίνει το πέρασμα από τη συμβατική καλλιέργεια στη B.K. χρειάζονται κανονικά τρία ως πέντε χρόνια. Είναι το διάστημα που χρειάζεται για ν' αποκατασταθεί η φυσική ισορροπία και ν' αποκτήσει το έδαφος αυξημένη γονιμότητα. Στη διάρκεια του μεταβατικού αυτού χρονικού διαστήματος τα προϊόντα που παράγονται βιολογικά δεν είναι τελείως βιολογικά διότι το έδαφος δεν επανήλθε ακόμα στην αρχική του ισορροπία.

Σοφοκλής: Ευτυχώς βρήκαμε και μερικά χωράφια που δεν είχαν καλλιεργηθεί για χρόνια και μπορέσαμε έτσι να έχουμε κι ένα σημείο αναφοράς. Εν πάση περιπτώσει μέσα σ' αυτή τη χρονιά καλλιεργήσαμε διάφορα προϊόντα: ντομάτες, αγγουράκια, πατάτες, λουβί, βαζάνια πιπέρια, κραμβιά,

ανανάδες.

«Εντός»; Λοιπόν;

Σοφοκλής: Φυσικά υπήρχαν αρκετά προβλήματα, ο πρώτος χρόνος είναι πάντα ο πιο δύσκολος, είχαμε όμως κάποιες επιτυχίες και οπωσδήποτε μπορέσαμε να κάνουμε αρκετές παρατηρήσεις.

Νικόλας: Το έδαφος ήταν τόσο κουρασμένο που στην αρχή δεν γινόταν τίποτε σχεδόν. Οι ποικιλίες που χρησιμοποιούνται είναι ειδικές για εντατικές καλλιέργειες και πολλές φορές ξένες για τις κλιματολογικές συνθήκες στη Κύπρο. Χρειάζονται πιο πολλά λιπάσματα, πιο πολλούς ψεκασμούς και πιο πολύ νερό. Ενώ οι ντόπιες ποικιλίες είναι πιο εξοικειωμένες με τις συνθήκες στη Κύπρο.

«Εντός»: Μπορείτε να απαριθμήσετε κάποιες από τις επιτυχίες σας;

Σοφοκλής: Κατ' αρχήν έγινε ένας επιτυχημένος πειραματισμός σε ότι αφορά συνδυασμούς καλλιεργειών. Π.χ. ο συνδυασμός ανανάδων και λουβιού. Σ' αυτό τον συνδυασμό γινόταν εξοικονόμηση νερού και χώρου ενώ ταυτόχρονα επιτυγχανόταν μια αλληλοπροστασία. Το λουβί προστάτευε τους ανανάδες από τον ήλιο, ενώ οι ανανάδες εμπόδιζαν διάφορα χόρτα. Οι συνδυασμοί αυτοί γίνονται φυσικά με βάση κάποιες γνώσεις.

- Καλλιεργήσαμε ένα χωράφι ξεκούραστο ακαλλιεργητο δηλαδή για 3 χρόνια. Εκεί είχαμε θετικότερα αποτελέσματα τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά. Τα προϊόντα μας απ' αυτό το χωράφι ήταν καταζητούμενα στην αγορά. Ο ίδιος ο μπακάλης έβλεπε ότι αυτά τα προϊόντα τουλάχιστον δεν μαραίνονται γρήγορα κι ότι η γεύση τους ήταν καλύτερη.

- Πετύχαμε σε μερικά φυτά, μεγαλύτερη ανθεκτικότητα. Δηλαδή είχαμε παραγωγή μεγαλύτερης διάρκειας, ή μεγαλύτερης ανθεκτικότητας ατη ζέστη.

Π.χ. ατη διάρκεια του περσινού καύσωνα οι καλλιέργειες της περιοχής προσβλήθηκαν από διάφορες ασθένειες ενώ οι δικές μας προσβλήθηκαν μεν αλλά λιγότερο και αργότερα.

- Πειραματιστήκαμε επίσης στην ηλιακή απολύμανση. Βασιστήκαμε σ' ένα κείμενο του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών. Στη μέθοδο αυτή αφού καλλιεργήσεις το χωράφι με τις φρέζες, το ποτίζεις και το σκεπάζεις μ' ένα διαφανές νάυλο. Με τη μέθοδο αυτή καταστρέφονται βλαβεροί μικροοργανισμοί και ζιζάνια ενώ οι ωφέλιμοι μικροοργανισμοί που είναι πιο βαθιά στο έδαφος, εντείνουν την δραστηριότητά τους. Μπορέσαμε να εφαρμόσουμε τη μέθοδο αυτή σε μικρή κλίμακα λόγω έλλειψης λεφτών.

«Εντός»: Θέλετε ν' απαριθμήσετε τις πιο σημαντικές δυσκολίες που συναντήσατε;

Νικόλας: Είναι αρκετές, αναφέρω μερικές:

- Στην αγορά είναι πολύ δύσκολο να βρεις ντόπιες ποικιλίες.
- Στην αγορά δεν υπάρχουν αρκετά βιολογικά φυτοφάρμακα.
- Η διάθεση των βιολογικών προϊόντων είναι δύσκολη. Ουσιαστικά τα βιολογικά προϊόντα δεν είναι επίσημα αναγνωρισμένα αλλά ούτε κι ο κόσμος αναγνωρίζει τη σημασία τους. Όπως και από τη διάθεση των συμβατικών προϊόντων ένα σημαντικό ποσοστό λεφτών, πάει στους μεσιτέμπορες. Πιστεύουμε ότι η γεωργική παραγωγή πρέπει να φτάνει στον καταναλωτή μέσω γεωργικών συνεταιρισμών.

«Εντός»: Στο χωριό πως σας αντιμετώπισαν;

Νικόλας: Στην αρχή θετικά. «Έτσι καλλιεργούσαμε και μεις, πριν» μας είπαν. Μετά όμως όταν είδαν τις δυσκολίες, μας είπαν «παιδικιά κάτσετε στα βραστά σας, το κατεστημένο, εν κατεστημένο!» Πήραμε φυσικά μερικούς επαίνους αλλά κανείς δεν μας μιμήθηκε.

Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Εντός των Τειχών (Τεύχος 30), Δεκαετία 1980-1989, 1988, Λευκωσία, Λευκωσία (νότια), Οικολογία

From:

<https://www.movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:entostonteixon:no_30:interview

Last update: 2025/07/15 13:46

